

PROGRAM TASLAĞI

I- PARTİNİN NİTELİĞİ VE AMACI

Partimiz; Kuzey Kürdistan işçi sınıfı ve yoksul köylüleri başta olmak üzere geniş emekçi yığınlara dayanan, ulusal ve toplumsal kurtuluşu amaçlayan sosyalist bir partidir.

Partimiz; sosyalizmi rehber edinen ve onun tarihsel deneyimlerinden yararlanarak evrensel değerlerine sahip çıkan ve ülkemiz özgülüne uygun sosyalizm anlayışını benimseyen bir partidir.

Partimiz, Kürt halkının dünden bugüne sürdürdüğü ulusal demokratik mücadeleyi sahiplenen, Kuzey Kürdistan'da son 30 yıllık ulusal demokratik ve sosyalist hareketin politik mirasına dayanan, onun birikim ve deneyimlerinden yararlanan, partimizi oluşturan örgütlerin siyasi ve örgütsel mirası temelinde, geçmişin olumsuzluklarından dersler çıkararak, olumlu değerlerini ve başarılarını sentezleştiren yeni bir yapılanmanın ifadesidir.

Partimizin yakın stratejik hedefi; sömürgeciliğin, işbirlikçi yerli güçlerin ve emperyalizmin ülkemizdeki siyasi, askeri ve ekonomik egemenliğine son vermek, bağımsız demokratik bir Kürdistan cumhuriyetini kurmaktır.

Partimiz; bağımsız demokratik bir Kürdistan cumhuriyetinde sosyalist bir toplumun kurulmasını amaçlar. Ancak, sosyalizmin nasıl kurulacağını, bunun nasıl bir yol izleyeceğini, o günkü tarihsel koşullar tarafından belirleneceği inancındadır. Bugünden önemli ve güncel olan, sosyalist kimlik ve perspektifle ulusal ve toplumsal kurtuluş sürecine müdahale eden; işçilerin, yoksul köylülerin, toplumumuzun diğer emekçi kesimlerinin çıkarlarını temel alan bir örgütlenme ve mücadele çizgisi izlemektir.

Partimiz, demokratik işleyiş ilkelerine dayanan bir partidir. Parti programı, disiplini ve eylem birliğine zarar vermemek koşuluyla, görüş ayrılıklarına olanak tanıyan, azınlık haklarını koruyan, iç sorunlarını eleştiri-özeleştiri ve ikna yöntemiyle çözme yolunu benimseyen, demokratik ve katılımcı anlayışa dayanan bir partidir.

Partimiz; uluslararası alanda sosyalist, devrimci, demokrat, ilerici, humanist ve çevreci güçlerle birlik ve dayanışma içinde olur.

Partimiz, siyasal ve ideolojik yaklaşımı ne olursa olsun sömürgeciliğe karşı tavır alan ve ulusal mücadeleden yana olan tüm güçleri ulusal saflarda görür. Partimiz, ulusal güçler arasında doğabilecek sorunların politik dostluk temelinde demokratik barışçıl bir yolla çözümlenmesinden yanadır ve ulusal güçler arasında ortaya çıkabilecek çatışmalara şiddetle karşı çıkar ve bu tür çatışmaları halkımızın özgürlük ve bağımsızlık mücadelesine karşı işlenmiş bir suç sayar.

II- SÖMÜRGELEŞME SÜRECİ ve ULUSAL MÜCADELE

Kürtler, Ortadoğu'nun en eski halklarından biri ve Mezopotamya uygarlığının mirasçıları olup Kürdistan olarak tanımlanan coğrafik alanda binlerce yıldır yaşamaktadırlar. Bugün Kürtler, 30 milyon civarında bir nüfusla Ortadoğu'nun en kalabalık uluslarından, Kürdistan ise yaklaşık 550 bin kilometrekare yüzölçümü ile bölgenin en büyük ülkelerinden biridir.

Kürdistan, 21. yüzyılın başında, halen dört parçaya bölünmüş uluslararası sömürge bir ülke statüsündedir. Kürtler, en temel insani ve ulusal demokratik haklarından yoksun parçalanmış bir ulustur. Bugünkü durum aynı zamanda tarihsel bir geçmişe dayanmaktadır.

Kürdistan 16. yüzyılın başlarından itibaren sömürgeleşme sürecine girdi. Osmanlı İmparatorluğu ile İran arasında 1514'te yapılan Çaldıran Savaşı'yla, Kürdistan tarihte ilk kez ikiye bölündü. 1639 Kasrı-Şirin Antlaşması'yla bölünme resmileştirildi ve bu statüsü, Sevr Antlaşması'na kadar devam etti. Sevr Antlaşması ile Kürtlere, Kürdistan topraklarının bir kısmı üzerinde önce özerklik, belli bir süre sonra da isterlerse "Bağımsız bir Kürdistan" devleti öngörülüyordu. Ancak, Lozan Antlaşması ile Kürdistan, dört parçaya bölünerek yeniden paylaşıldı.

Batılı emperyalist devletlerin katılımıyla imzalanan Lozan Antlaşması sonucu, Doğu Kürdistan, İran devletinin; Kuzey Kürdistan, Osmanlı İmparatorluğu'nun mirası üzerinde kurulan Türk devletinin; Güney Kürdistan, İngilizlerin mandası altındaki Irak devletinin; Güneybatı Kürdistan, Fransızların mandası altında olan Suriye devletinin sınırları içinde kaldı. Kürdistan'ın bu statüsü, o günden bu yana sürüyor.

Kürtler, tarih boyunca başta Arap, Türk ve Fars yönetimleri olmak üzere, yabancı ve sömürgeci güçlerin istila, işgal, ilhak, baskı, zulüm ve sömürsüne karşı direndiler; özgürlüğü için başkaldırdılar ve mücadele ettiler.

16. yüzyıldan itibaren özellikle Osmanlı ve İran egemenliğine karşı yoğunlaşan Kürtlerin mücadelesi, 19. yüzyılın ikinci yarısı ve 20. yüzyılın başlarında Kürt milliyetçiliği ve ulusal hareketinin ortaya çıkışıyla yeni bir döneme girdi. Bir ulusal uyanma ve aydınlanma dönemi olarak da görülmesi gereken bu süreçte, Kürdistan'da ulusal hareketin siyasal ve kültürel temelleri atıldı. Kürtler, dünyada yaşanan burjuva demokratik devrim ve Osmanlı İmparatorluğu bünyesindeki milliyetçi hareketlerden de

güzelliklerinin korumasında halkın eğitilmesi çalışmalarına da ağırlık verilecek. Tarihi eserler korunacak ve restore edilecek. Uluslararası düzeyde de önemli bir sorun haline gelen çevre kirliliğine karşı mücadele edilecek.

Dış Politika

Kişilikli, bağımsız ve bağlantısız bir dış politika izlenecek. Dış politikanın temelini, eşit ve karşılıklı çıkarlara dayanan işbirliği, yardımlaşma, dayanışma, iç işlerine karışmama, ulusal egemenlik, barış ve dostluğu esas alan ilkeler oluşturacak. Dünya halklarının ulusal kurtuluş, bağımsızlık, demokrasi, barış ve sosyalizm için verdikleri mücadele etkin bir biçimde desteklenecek. Ulusların kendi geleceklerini tayin hakkı ilkesine bağlı, özgürlük, barış, demokrasi, insan hakları savunucusu güç ve çevrelerle dostluk ve dayanışma geliştirilecek. Uluslararası alanda sömürgecilğe, yayılmacılık ve saldırganlığa, silahlanmaya, haksız savaflara, faşizme, ırkçılığa, gericiğe karşı bir politika izlenecek.

VI- DİĞER PARÇALARLA İLİŞKİLER

Kürdistan parçalanmış bir ülke, Kürt ulusu bölünmüş bir ulustur. Kürt ulusunun kendi geleceğini tayin hakkı demek, aynı zamanda bütün parçaların bağımsız bir devlet çatısı altında birleşmesi anlamına gelir. Uzun vadede amacımız, bağımsız birleşik demokratik bir Kürdistan'ın kurulmasıdır. Bağımsız birleşik Kürdistan, somut olarak, Kürdistan'ın birden fazla parçasının kurtulması halinde gündeme gelecektir. Bu amaçla partimiz, bugün olduğu gibi gelecekte de, ulusal çıkarlar temelinde diğer parçalardaki ulusal kurtuluş mücadelesini destekleyecek.

Partimiz, diğer parçalardaki yurtsever örgütlerle karşılıklı dayanışma ve işbirliği politikası izler; bunun her döneme uygun biçim, yöntem ve araçlarınının yaratılması için çalışır. Partimiz, diğer parçalardaki ulusal güçleri, aynı ulusun ve ülkenin güçleri olarak görür. Bu nedenle de, dört parçadan yurtsever güçlerin ve Kürdistan dışındaki Kürtlerin temsilcilerinin içinde yer alacakları Kürdistan Ulusal Konseyi'nin kurulması, bugünden gündemde olan önemli görevlerden biridir. Partimiz, Kürt ulusun iradesini temsil edecek olan böyle bir organın yaratılması konusunda üzerine düşen görev ve sorumlulukları, yerine getirecek, bu alanda önerici ve girişimci olacak.

VII- TÜRKİYE ve DIŞ ÜLKELERDEKİ KÜRTLER

Sömürgeci politikaların sonucu olarak Osmanlı döneminde başlayan, TC döneminde yoğunlaşan ve özellikle son yıllarda alabildiğine hızlanan göç sonucu, milyonlarla ifade edilen bir Kürt nüfusu Türkiye'nin çeşitli bölgelerine yerleşmiş bulunuyor. Devletin baskı, zulüm ve zorla göç ettirme politikası sonucu 1980 ve 1990'lı yıllarda bu göç, önceki yıllara göre artarak gelişti. Türk devleti, Kürdistan'ın bazı bölgelerine yönelik olarak "insansızlaştırma" politikasını, bugün de sürdürmektedir. Partimiz, göçü önlemek ve Kürt nüfusunun Kürdistan'a geri dönmesini sağlamak için gerçekçi ve etkin bir politika izleyecek. Partimiz, Türkiye'de yerleşik yaşama geçmiş Kürtlerle ilgili olarak uzun vadeli bir çalışma programının gerekliliğine inanır ve Türkiye'deki Kürtlerin, temel insani ve ulusal hakları güvence altına alan uluslararası hukuk çerçevesinde ulusal hak ve özgürlüklerine kavuşmaları için etkin mücadele eder.

Partimiz; Batı Avrupa ülkelerinde yaşayan yaklaşık yarım milyon Kürt başta olmak üzere, bölgenin ve dünyanın değişik ülkelere dağılmış bulunan Kürtlerin, bu ülkelerde kültürel ve demokratik haklar için verdikleri mücadeleyi destekler, üzerine düşenleri yerine getirmeye çalışır.

VIII- TÜRKİYELİ DEMOKRATİK GÜÇLERLE İLİŞKİLER

Partimiz, Türkiye sosyalist, devrimci, demokrat ve Kürt sorununda duyarlı diğer muhalefet güçleriyle birlik ve dayanışmaya önem verir, cephe de dahil olmak üzere ortak mücadele platformlarının yaratılması için üzerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmeye çalışır. Türkiye'de demokrasi mücadelesi, Kürt halkını ve ulusal demokratik güçleri dolaysız etkileyen bir sorundur. Bu inançtan hareketle partimiz, Türkiye'de demokrasi mücadelesinin başarısı için üzerine düşen görevleri kararlılıkla yerine getirir.

Ulusal Ekonomi ve Yabancı Sermaye

Ulusal ekonominin ve kalkınmanın temeli olarak ağır sanayinin geliştirilmesi hedeflenecek. Bölgelerin özellikleri de göz önünde bulundurularak ağır sanayi gerçekçi bir plan ve program çerçevesinde, ülke geneline yaygınlaştırılmaya çalışılacak. Ancak küçük ve orta çaplı girişimciler, kredi, pazarlama, teknik donanım vb. olanaklarla desteklenecek.

Ülkenin çıkarları esas alınarak ulusal ekonominin geliştirilmesi amacıyla yabancı sermaye ve dış kaynaklardan yararlanılacak. Ancak, ulusal ekonominin geliştirilmesini ve korunmasını amaçlayan bir politika da izlenecek.

Demokratik Hak ve Özgürlükler

Demokratik Cumhuriyette kişi hak ve özgürlükleri güvence altına alınacak. Irk, dil, cins, din, mezhep ayırımı yapılmadan Kürdistan demokratik cumhuriyetinde yaşayan her yurttaş çeşitli yol ve araçlardan yararlanarak düşünce, söz, örgütlenme, basın-yayın, toplantı, gösteri ve yürüyüş hak ve özgürlüğüne sahip olacak. Her keskin seyahat, haberleşme ve konut dokunulmazlığı hakkı korunacak.

Kürdistan demokratik cumhuriyetinde laik hukuk devleti ilkesine bağlı olarak herkesin din ve inanç özgürlüğü korunacak, ibadet serbestliği sağlanacak, din ve mezhep ayrımcılığı yasaklanacak. Hiç bir dine, mezhebe, zümreye, kişiye dinsel imtiyaz tanınmayacak.

Azınlıklar

Osmanlı ve TC döneminde baskı, zulüm ve katliamlara uğrayan ve bu nedenle topraklarını terketmek zorunda kalan Ermeni, Asuri, Yahudi ve diğerlerinden geri dönmek isteyenlere kolaylık sağlanacak. Bugün Kürdistan'da yaşayan Arap, Ermeni, Asuri, Türk vb. azınlıkların ulusal ve demokratik hakları güvence altına alınacak; dil, kültür, sanat ve folklorlerini geliştirmeleri için ortam ve olanak sağlanacak; bunun siyasi, ekonomik ve toplumsal koşulları yaratılacak. Çoğunluk teşkil ettikleri yerlerde bölgesel özerklik hakkı tanınacak.

Kadın Hakları

Kadınlar üzerindeki baskılara son verilecek ve erkeklerle siyasi, ekonomik ve toplumsal eşitliği sağlanmaya çalışılacak. Kadının aşağılanmasına, cinsel sömürüye son verilmeye çalışılacak, başlık parasına son verilecek. Kadının meta haline getirilmesi yasaklanacak. Kadının özgün sorunlarıyla ilgilenen bağımsız bir kadın hareketi teşvik edilecek. Kadınların, kendi özgün sorunları başta olmak üzere, genç olarak siyasi ve toplumsal sorunların çözülmesi sürecine aktif katılımları teşvik edilecek ve bu alanda gerekli önlemler alınacak. Çocuk bakımı, kadının sosyal ve ekonomik faaliyetleri önünde engel olmaktan çıkarılacak.

Gençlik Sorunları

Gençliğe özgü sorunların çözümüne öncelik tanınacak. Gençliğin fiziksel ve ruhsal gelişmesine, spor etkinliklerine, eğitim ve öğretim sorunlarının çözümüne önem verilecek. Gençliğin siyasi ve toplumsal yaşama etkin katılımı sağlanmaya çalışılacak, bunun için önlemler alınacak, çağdaş kurumlar oluşturulacak. Gençliğin kendi örgütlenmesini yaratması için olanaklar sunulacak.

Dil, Eğitim ve Kültür

Kürdistan Demokratik Cumhuriyetinde birincil dil Kürtçe olacak. Kürtçenin bütün lehçelerinin serbestçe gelişmesine olanak tanınacak. Bir bölgede Kürtçenin hangi lehçesi çoğunluk tarafından konuşuluyorsa o bölgede birinci derecede o lehçe geçerli olacak, eğitim ve yayın olanakları sağlanmaya çalışılacak. Dil, kültür, edebiyat ve folklorun geliştirilmesi için devlet gerekli çalışmaları finanse etmeye çalışacak, bu alandaki bireysel ve kurumsal çabaları destekleyecek. Devlet, bu alanlara yönelik araştırma kurumları oluşturacak; bilimsel, akademik ve kültürel konularda çalışma yapanları destekleyecek. Temel eğitim zorunlu ve parasız olacak. Eğitim ve öğretim araçlarının temin edilmesinde, emekçi kesimlerden gelen gençlerin eğitiminde devlet gerekli desteği sağlamaya çalışacak. Bilim, kültür ve araştırma merkezleri olan üniversiteler, özerk olacak. Halkımızın dili, kültürü, sanatı, tarihi, edebiyatının demokratik ve çağdaş bir içerikle geliştirilmesine özen gösterilecek. Yaygın halk eğitimine öncelik verilerek okuma-yazma oranı ve toplumun kültür düzeyinin yükseltilmesine çalışılacak.

Tarihi ve Doğal Zenginliklerin Korunması

Sömürgecilerin dünden bugüne bu alanlarda verdikleri zararlar dikkate alınarak, tarihi ve doğal zenginliklerin korunmasına büyük bir önem verilecek. Ülkemizin tarihi, coğrafik ve doğal

V- KÜRDİSTAN DEMOKRATİK CUMHURİYETİ

Temel Siyasi Hedefler

Bağımsız demokratik Kürdistan cumhuriyetinde, kuvvetler ayırımı ilkesine bağlı, halkın doğrudan katılımı ve denetimi ilkesine dayanan, çoğulcu parlamenter demokratik sistemi esas alan ve halka karşı devleti kutsamayan bir iktidar kurmak.

Cumhuriyetin en yüksek yasama organı olan; demokratik yoldan tüm partilerin ve tek tek bireylerin serbestçe katılacakları genel, eşit, gizli oy ve açık sayım esasına dayanan tek dereceli seçim sistemiyle Kürdistan Ulusal Meclisi'ni oluşturmak. Demokratik bir anayasa hazırlamak. Duruma uygun olarak yerel meclisler oluşturmak. Ülkenin ve ulusun geleceğini ilgilendiren temel sorunlarda halkoylamasına başvurmak. Devlet yönetiminde açıklık ilkesini temel almak.

Kürdistan'ın bağımsızlığını, demokratik cumhuriyetin iç ve dış güvenliğini koruma ve devrimin kazanımlarını savunmak için, görev ve yetkileri yasalarla belirlenen Kürdistan ulusal ordusunu oluşturmak.

Milliyetine, dinine, cinsiyetine, siyasi düşüncesine bakılmadan her Kürdistan vatandaşına, 18 yaşında seçme ve 21 yaşında ise seçilme hakkı tanınacak.

Ekonomik ve Toplumsal Yaşam

Sömürgeci devletin yıllarca uyguladığı baskı, talan ve sömürü sonucu ekonomik ve sosyal gelişmesi engellenen, savaş ve şiddet uygulamaları ile doğal üretim süreci baltalanan Kürt toplumunun kendi ulusal ve sosyal gelişme yoluna girmesi için özel bir politika izlenecek ve bunun için gerekli acil önlemler alınacak. Bu amaçla devrimden sonra ekonominin onarılması ve halkın acil taleplerinin karşılanması için ivedi bir ekonomik inşa politikası uygulanacak. Kürdistan'da emekçi halk kesimlerinin çıkarlarına öncelik tanıyan bir ekonomik ve sosyal politika izlenecek. Ülkenin yeraltı ve yerüstü zengin kaynakları, kalkınma ve halkın refahı için kullanılacak. Ulusal gelirin adaletli dağılımı sağlanacak. Ayırım yapılmadan tüm çalışanlara sendika kurma ve sendika seçme, toplu sözleşme, genel ve siyasi grev hakkı tanınacak. İşçilerin ve işçi örgütlerinin işyeri yönetimi ve denetiminde söz hakkına sahip olmaları sağlanacak. Lokavt yasaklanacak. Kadın ve çocuk emeğinin sömürülmesi önlenecek. Genel bir sağlık sigortası sağlanmaya çalışılacak. Ülke düzeyinde ve tüm alanlarda çalışma süresi 8 saat olacak. Eşit işe eşit ücret ilkesi hayata geçirilecek. Emeğin üretkenliğinin geliştirilmesi için gereken tedbirler alınacak. Devrimde şehit olanların aileleri devletin güvencesi altında olacak ve gazilere maaş bağlanacak. Kimsesiz ve bakıma muhtaç olanlar, yaşlı, sakat, dul ve yetimler devletin güvencesi altına alınacak. Halkın iş, beslenme, konut, sağlık, eğitim gibi temel sorunlarının çözümüne öncelik tanıyan bir ekonomik ve sosyal politika izlenecek. Halk sağlığına zararlı maddelerin tarımda ve yiyecek maddelerinde kullanılması yasaklanacak. Herkese fırsat eşitliği tanınacak. Adil bir vergi sistemi uygulanacak, temel tüketim maddelerine dolaylı vergi uygulanmayacak. Rantiye ve tefeci ekonomiye fırsat verilmeyecek.

Ulusallaştırma

Sömürgecilerin bütün kurum ve kuruluşlarına el konulacak. Yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynakları, üretim çiftlikleri, posta-telefon-telgraf kurumları, askeri üs ve tesisler, demiryolları, maden işletmeleri, enerji kaynakları gibi yerler, ulusal ekonominin gelişme ihtiyaçları gözönünde bulundurularak gerekli durumlarda ve koşullara uygun bir biçimde ulusallaştırılacaktır.

Toprak Devrimi ve Tarım Politikası

İşbirlikçi kesimlerin toprağına ve diğer üretim araçlarına el konulacak. Devrimde yer alan büyük toprak sahiplerinin topraklarının bir kısmı kendilerine bırakılacak, geriye kalanın karşılığı ödenecek. El konulan veya satın alınan topraklar, üretim çiftlikleri, hazine ve vakıf arazileri, gerçekçi bir toprak ve tarım programı çerçevesinde topraksız ve az topraklı köylülere dağıtılacak veya kamu mülkiyeti olarak işletilecek. Çağdaş olmayan kurum ve ilişkiler tasfiye edilerek üretim güçlerinin ve toplumun demokratikleşmesi önündeki engeller ortadan kaldırılacak.

Köylüler arasında kooperatifçilik teşvik edilecek. Köylüye uygun koşullarla kredi, tohumluk, tarım araçları, gübre, zirai ilaçlar vs. sağlanacak.

Uzun vadeli bir tarım ve hayvancılık politikası ile tarım ve hayvancılık geliştirilecek, üreticilere modern tarım araç-gerçekleri sağlanacak, modern tarım ve hayvancılık tekniklerinin geliştirilmesinde devlet öncülük görevini yapacak. Bağımsız üreticilerin kooperatif vb. kuruluşlar içinde örgütlenmeleri teşvik edilecek. Meralar tüm köylülerin yararına sunulacak. Hayvan ürünlerinin değerlendirilmesi ve pazarlanması için teknik ve mali olanaklar sağlanacak.

gelişkindir.

Küçük burjuvazi, Kürdistan'da en yaygın olan toplumsal kesimlerden biridir. Küçük burjuvazi, ekonomik ve toplumsal temeli istikrarsız olan ve hızlı bir proleterleşme sürecini de yaşayan kesimlerden biridir. Gelişmelere göre değişen siyasal tavırlar alır. Bu genel özelliğine rağmen küçük burjuvazi, Kürdistan ulusal demokratik hareketinde yurtsever bilincin, ilerici ve modern düşüncelerin geliştiği hareketli toplumsal kesimlerden biridir.

İşçi sınıfı, daha çok devletin gerçekleştirdiği yatırım alanlarında gelişmiştir. 1950'lerden bu yana madenlerde, devlet işletmelerinde, kamu ve özel hizmetler sektöründe, imalat sanayinde, inşaat sektöründe, tarımsal alanda nicel bir gelişme içindedir. Sanayide çalışan işçilerin sayısı toplam işçiler içinde az bir oranı oluşturur. Tarım işçileri, mülksüzleşen küçük üreticiler, kentsel alanda ağırlıkla emeğiyle geçinenler, geçici ve mevsimlik işçiler ve ırgatlar da, işçi sınıfına dahildir. Bu bileşimiyle Kürdistan işçi sınıfı, oldukça geniş ve fakat değişik özellikleri içinde barındıran, ülkemizin ekonomik ve toplumsal gelişme düzeyi ile yaşanan geçiş sürecinin özelliklerini taşıyan bir yapıdadır.

Tarımda, kapitalist ilişkiler süreci giderek derinleşmektedir. Toprağın feodal mülkiyetinin yerini kapitalist mülkiyet ilişkileri almakta, köylülük içinde başlayan çözülme ve farklılaşma ile mülksüzleşme süreci derinleşmekte, emek-ücret ilişkileri yaygınlaşmaktadır. Toprak yoğunlaşmasının çok yüksek olduğu Kürdistan'da kırsal kesimde yaşayan ailelerin ezici çoğunluğu topraksız ve az topraklıdır. Kırdan kente doğru yoğun bir göç yaşanmaktadır.

Büyük toprak sahipleri, çok az bir kesimi oluşturmalarına karşın toprağın ve modern tarım araçlarının çoğunluğuna sahiptirler. Bu kesimin içinde biriken sermayenin bir kısmı kentlerde ticari alanlara yatırılmakta ve diğer önemli bir kısmı da metropole akmaktadır. Bunlar, kırsal alanda emekçi kesimleri yoğun bir biçimde sömürmekte ve baskı altında tutmaktadırlar.

Zengin köylülük, tarımda etkinlik açısından büyük toprak sahiplerinden sonra gelen bir kesimdir. Ekonomik konumu itibariyle, büyük toprak sahipleri ve Türk tarım kapitalistleriyle belli ölçülerde çıkar çelişkileri vardır. Bir kesiminin ulusal pazara sahip çıkma talebi var ve bu nedenle ulusal kurtuluş mücadelesine yakınlık duyuyor.

Orta köylülük, zengin köylülük ile yoksul köylülük arasında ara bir tabakayı oluşturur. Kırsal alanda nüfus olarak yaygın olan kategorilerden biridir. Ekonomik ve toplumsal durumu nedeniyle bir ayrışma sürecini yaşamaktadır. Orta köylülük, genellikle işlediği toprağın ve tarım araçlarının sahibidir. Orta köylülük, hem devletin, hem de büyük toprak sahipleri ile zengin köylülerin baskı ve sömürsü altındadır. Orta köylülük, ulusal bilincin yaygın olduğu bir kesimdir.

Yoksul köylülük, topraksız veya kendisine yetecek kadar toprağı olmayan bir kesimdir ve kırsal nüfusun en büyük kitlesini oluşturmaktadır. Yoksul köylülük, yarıcılık, murabalık yaparak; işgücünü satarak veya metropol alanlarda mevsimlik işçi olarak geçimini sağlamaya çalışmaktadır. Kırdan kente göçün ana gövdesini bu kesim oluşturmaktadır. Devletin baskı, zulüm ve sömürsü en çok bu kesimi etkilemektedir. Yoksul köylülük, büyük toprak sahipleri ve zengin köylüler tarafından da baskı ve sömürsüye uğramaktadır. Yoksul köylülüğün, hem sömürgeci devletle, hem de yerli egemen sınıflarla derin çelişkileri vardır. Yoksul köylülüğün, özgürlük ve toprak talebi oldukça gelişkindir.

IV- KÜRDİSTAN DEVRİMİNİN DİNAMİKLERİ İTTİFAKLAR VE MÜCADELE ANLAYIŞI

Önümüzdeki devrim aşaması ulusal demokratik devrim'dir. Devrimimizin karakterini belirleyen ülkemizin içinde bulunduğu koşullardır. Devrimin hedefleri sömürgecilik, emperyalizm ve onların ülkemizdeki işbirlikçileridir. Bunların egemenliğine son verilmeden ülkenin bağımsızlığı, ulusun kurtuluşu ve toplumun özgür gelişme yoluna girmesi olanaklı değildir. Bu nedenle yakın stratejik hedefimiz, sömürgeciliğin, işbirlikçi yerli güçlerin ve emperyalizmin ülkemizdeki siyasi, askeri ve ekonomik egemenliğine son vermek, bağımsız bir Kürdistan demokratik cumhuriyetini kurmaktır.

Kürdistan devriminin temel yığınsal güçleri, işçi sınıfı ve yoksul köylülüktür. Küçük ve orta burjuvazi, orta köylülük, işsizler, yurtsever aydınlar, ilerici yurtsever gençlik ve ulusal burjuvazi, devrimin diğer itici güçleridir.

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinde yer alan tüm yurtsever güçlerin katılacakları bir ulusal demokratik cephenin kurulması gerektiğine inanan ve bunu ulusal demokratik devrimimizin başarısı için vazgeçilmez kabul eden partimiz, bu yolda üzerine düşen görevleri yerine getirir.

Partimiz, TC'nin geleneksel inkar ve imha politikaları ve ülkemiz üzerindeki sömürgeci egemenliği devam ettiği sürece, silahlı mücadele dahil tüm siyasal mücadele araçlarının kullanılmasının gerçekliliği ve meşruluğuna inanır. Bu nedenle de, koşullara uygun olarak mücadelemizin gerektirdiği tüm araç ve yöntemlerin, siyasi ve demokratik, legal ve illegal, silahlı ve silahsız, bir bütünlük içinde kullanılmasını başarının ön koşulu sayar.

etkilenecek 19. yüzyıl boyunca bir dizi ulusal harekete giriştiler.

20. yüzyılın başlarında da ulusal mücadele aralıksız olarak sürdü. Kürtler, Lozan Antlaşması'nı, iradeleri dışında çizilen yeni sınırları ve TC'nin imha ve inkar politikaları başta olmak üzere dayattığı koşulları kabul etmediklerini, 1938'e kadar gerçekleştirdikleri çok sayıda ulusal direniş ve ayaklanmayla gösterdiler. Fakat bu hareketler, sömürgeci TC devleti tarafından kanlı bir biçimde bastırıldılar. Böylece Kürdistan defalarca yakılıp yıkıldı, ekonomik ve toplumsal alanda ağır darbeler yedi. Dersim Hareketi'nden sonra Kuzey Kürdistan'da sessiz ve suskun geçen bir dönem yaşandı.

TC devleti, Kürt ulusal hareketleri ardından, Kürtleri cezalandırma ve ulusal varlığını inkar politikalarını sürdürerek Kürt dili, kültürü ve sanatına yönlük olarak yeni ağır yasaklar getirdi. Kürt aydınlarının kimi girişimleri yanında, esas olarak 1960'lı yıllarda TKDP ve DDKO'ların kurulmasıyla ulusal hareket yeniden ivme kazandı. 1970'li yıllarda Kuzey Kürdistan'da ulusal demokratik hareket ideolojik, politik, örgütsel ve benzeri nedenlerle ayrışarak değişik örgütlülükler temelinde yeniden biçimlendi. TC'nin bütün inkar ve imha politikalarına rağmen ulusal demokratik hareket kitleselleşerek gelişti ve bugüne kadar yaşamını değişik alanlarında çeşitli düzey ve biçimlerle sürdürüyor.

1920'lerden bu yana Kürdistan'ın doğu, güney ve güneybatı parçalarında da ulusal hareket, değişik biçim ve düzeylerde devam ediyor. Güney Kürdistan'da süren ulusal mücadelenin bir sonucu olarak Mayıs 1992'de yapılan ilk özgür seçimleri izleyen dönemde kurulan hükümet ve parlamento, daha sonra ilan edilen Kürdistan Federe Devleti, bütün Kürt ulusu açısından tarihsel birer kazanımdırlar. Doğu Kürdistan'da ise, Mahabat Kürt Cumhuriyeti'nin yıkılmasıyla girilen uzun sessizlik dönemi ardından 1979 yılında yeniden alevlenen ulusal demokratik mücadele, günümüze kadar sürüyor. Güneybatı Kürdistan'da da halkımız, ulusal ve demokratik hakları için mücadele veriyor.

III-SOSYO-EKONOMİK YAPI ve SINIFSAI MEVZİLENME

Kendi iç dinamiklerinin özgür gelişimiyle, feodalizmden kapitalizme geçiş yapma olanağı bulamayan Kürdistan, 20. yüzyılın başında dünya kapitalist pazarına dahil olmaya başladı. 1923-1950 döneminde Kürdistan'da ağırlıklı olarak gerçekleşen askeri amaçlı bazı devlet yatırımları dışında, ciddi bir kapitalist gelişme yaşanmadı. Türk devletinin, sömürü ve talan amacıyla da olsa, Kürdistan'ı kapitalist ilişkilere açması, kapitalist ilişkilerin gelişmesine, Kürt toplumunun iktisadi ve toplumsal alanda değişim sürecine girmesine, uluslaşma sürecinin derinleşmesine, yeni toplumsal sınıf ve katmanların oluşmasına yol açtı. Fakat Kürdistan'da kapitalizmin gelişmesi, doğal bir seyir izlemedi ve bu nedenle kapitalistleşme süreci, günümüze kadar sancılı, dengesiz ve ağır ilerledi.

Kürdistan'da bugün egemen olan, kapitalist üretim biçimidir. Ancak feodal kalıntılar tarımda ve özellikle toplumsal üst yapıda halen etkilidir. İç dinamikleri parçalanarak, üretim güçleri ile ekonomik ve toplumsal gelişmesi önüne engeller konulan Kürdistan'ın bugünkü geriliğinin temelinde sömürgecilik olgusu yatıyor. Petrol başta olmak üzere maden kaynakları, tarım ve hayvancılık potansiyeli bakımından zengin olan Kürdistan'da ağır bir sömürü mekanizması işlemektedir, halkımız derin bir yoksulluk içindedir.

Sömürgeci yağma politikası ve ticaretteki eşitsiz değişimden dolayı, Kürdistan'da sermaye birikimi büyük ölçüde engellendi, kaynakların metropole akması sonucu birikim cılız kaldı. Kürdistan'da kapitalizm tüm alanlarda ve tüm bölgelerde eş zamanlı ve aynı düzeyde gelişmedi. Temel ve ara sanayi malları üretken, kapitalist yeniden üretimi sağlayan ağır sanayi gelişmedi. Varolan sanayi yatırımları ise devletin maden ve diğer bazı alanlarda yaptığı yatırımlardır.

Türk devletinin uyguladığı ekonomik politikaların, baskı, zulüm ve şiddet uygulamalarının sonucu olarak Kürdistan'da doğal olmayan yoğun bir göç yaşanmakta, çarpık temellerde hızlı bir kentleşme süreci yaşanmaktadır. Bu süreç 1980'li yıllarda daha da hızlanmış, savaş ve zora dayalı politikaların sonucu olarak Kürdistan'ın demografik, ekonomik ve toplumsal yapısı alt üst olmaktadır. Zaten sanayi üretiminin gelişmediği şehirler göç eden geniş yığınları istihdam edecek durumda değildir. Köy kentler durumuna gelen Kürdistan şehirleri işsizliğin, yoksulluğun, toplumsal sorunların giderek arttığı birer tüketim merkezleri durumuna gelmişlerdir. Kırsal ve kentsel alanda genel olarak Kürt toplumu üretimden koparılmakta, ekonomik bir çöküşle birlikte, savaş koşullarının biçimlendirdiği bir tüketim toplumu yaratılmaktadır. Türk devleti, Köy Koruculuğu'nun, işbirlikçiliğin vb. geliştirilmesinde halkın içinde bulunduğu ekonomik zorlukları ustaca kullanmaktadır.

Kürdistan'da kapitalizm daha çok ticaret ve hizmet sektöründe gelişmiştir. Sanayi ve dolayısıyla sanayi burjuvazisi zayıftır. Burjuvazinin en gelişkin kesimi, ticaret burjuvazisidir. Ticaret, ekonominin en bağımlı sektörü olup doğrudan Türk pazarına bağlıdır. Türk ve yabancı sermaye mallarının Kürdistan'da pazarlanması ve Kürdistan madenlerinin, tarım ve hayvancılık ürünlerinin Türk ve uluslararası pazarlara ulaştırılması temelinde gelişen ve şekillenen ticari mekanizma, tamamen Kürt halkının aleyhine işleyen bir yapıdadır. Böyle bir siyasi, iktisadi ve toplumsal süreçte oluşan ticaret ve sanayi burjuvazisinin büyük bir kesimi işbirlikçi niteliktedir. Bu kesim, sömürgecilik ilişkilerinin devamından yanadır, mevcut ilişkileri bunu gerektiriyor.

Orta burjuvazi, ticaret ve sanayi burjuvazisinin alt kesimi olup elsanatları, imalat sanayi, yerli ticaret, hayvan ticareti, hizmet alanları gibi geleneksel ve ikinci dereceden faaliyet alanlarında iş yapıyor. Genellikle Kürdistan iç pazarında çalışan orta burjuvazi, kendi içinde çeşitli kollara ayrılıyor. Türkiye pazarına bağımlı olmakla birlikte görece bir bağımsızlığa da sahiptir. Bu kesimde ulusal talepler